

Концепція проекту закону

з а т в е р д ж е н а

робочою групою

Комітету Верховної Ради України з питань
свободи слова та інформації

по напрацюванню законопроекту щодо
забезпечення успішного переходу на

цифрові стандарти мовлення

11 листопада 2013 року

з а т в е р д ж е н а

Комітетом Верховної Ради України

з питань свободи слова та інформації

20 листопада 2013 року

К О Н Ц Е П Ц І Я З А К О Н У

П Р О П Е Р Е Х І Д У К Р А І Н И Н А Ц И Ф Р О В Е Т Е Л Е Б А Ч Е Н Н Я

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Загальний стан питання, яке планується до врегулювання законопроектом.

Згідно з пунктом 12.6 Угоди Женева-06¹, 17 червня 2015 року закінчується перехідний період, впродовж якого аналогові присвоєння підлягають захисту (фактично, після цієї дати буде знятий захист використання аналогових частот телемовлення на прикордонних територіях). Відтак, починаючи з вказаного моменту Україна має остаточно завершити перехід від використання аналогових телепередавачів до цифрового наземного ефірного телевізійного мовлення, що супроводжуватиметься відключенням аналогових передавачів та подальшою можливістю прийняття лише цифрового телесигналу.

Разом з тим, на даний момент існують певні питання, без вирішення яких перехід України до цифрового телевізійного мовлення може викликати певні проблеми як в частині доступу глядачів до телевізійної інформації після відключення аналогових передавачів, та і в питаннях подальшої долі мовників, які володіючи чинними аналоговими ліцензіями будуть позбавлені права здійснювати мовлення.

Вирішення цих та ряду інших актуальних питань переходу на цифрове телевізійне мовлення має стати основною ціллю законопроекту, що його розроблятиме робоча група при Комітеті Верховної Ради України з питань свободи слова та інформації по напрацюванню законопроекту щодо забезпечення успішного переходу на цифрові стандарти мовлення.

¹ Регіональна угода, яка стосується планування цифрової наземної радіомовної служби в Районі 1 (частинах Району 1, розташованих на захід від меридіана 170° сх. д. й на північ від паралелі 40° пд. ш., за винятком території Монголії) та в Ісламській Республіці Іран у смугах частот 174 - 230 МГц і 470 - 862 МГц / затверджена для України постановою Кабінету Міністрів України від 18 серпня 2010 року, і набрала чинності для України 15 жовтня 2010 року

Мета закону

Метою закону, проект якого розроблятиметься на підставі цієї Концепції, є встановлення чітких і прозорих правил, які б дозволили здійснити максимально ефективний перехід України на цифрове телебачення, забезпечити захист інтересів глядачів та учасників телевізійного ринку.

2. Завдання, які пропонуються до вирішення законопроектом:

А. вирішення організаційних питань, пов'язаних з переходом на цифрове телебачення

- 2.1. врегулювання питання надання компенсацій або пільг для мовників, які внаслідок переходу на цифрове мовлення будуть позбавлені права подальшого мовлення не дивлячись на наявність у них чинних ліцензій;
- 2.2. встановлення чітких принципів формування програм універсальної програмної послуги впродовж перехідного періоду;
- 2.3. встановлення умов, за наявності яких допускається відключення аналогових передавачів;
- 2.4. встановлення більш чітких і прозорих правил отримання ліцензій на багатоканальне мовлення з використанням радіочастотного ресурсу впродовж перехідного періоду;

Б. Вирішення технічних питань цифрового наземного телевізійного мовлення

- 2.5. вирішення питань контролю якості цифрового телевізійного сигналу та застосування для цього стандартів України або автентичних текстів стандартів Європейського інституту телекомунікаційних стандартів (ETSI), включаючи стандарт ETSI EN 302 755 (DVB-T2);
- 2.6. вирішення питання проведення технічного аудиту території технічного покриття багатоканальної телемережі МХ-1, МХ-2, МХ-3, МХ-5 як обов'язкової умови для відключення аналогового сигналу;

В. Вирішення питання забезпечення населення сет-топ-боксами

- 2.7. встановлення правил та пріоритетів для закупівель сет-топ-боксів за державний кошт на 2014-2016 роки;
- 2.8. вирішення питань з шифруванням телевізійного сигналу, що поширюється в ефірних багатоканальних телемережах;
- 2.9. закріплення засад інформування населення про перехід на цифрове телебачення як одного з основних напрямків державної інформаційної політики впродовж перехідного періоду (розміщення зовнішньої, внутрішньої реклами, реклами в друкованих ЗМІ тощо);

Г. Вирішення питань діяльності оператора ефірної цифрової багатоканальної телемережі

- 2.10. визначення процедури ліцензування операторів наступних цифрових ефірних багатоканальних телемереж (регіональні мультиплекси, МХ-4, МХ-7, МХ-8 тощо);
- 2.11. визначення правових засад діяльності оператора цифрових ефірних багатоканальних телемереж;
- 2.12. встановлення принципів державного регулювання тарифів оператора цифрових ефірних багатоканальних телемереж;

II. ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

3. Регулювання, спрямоване на вирішення завдань законопроекту:

Законопроектом пропонується встановити такі правила та принципи:

A. ВИЗНАЧЕННЯ МОМЕНТУ ВІДКЛЮЧЕННЯ АНАЛОГОВОГО МОВЛЕННЯ

3.1. встановити, що в Україні відключення аналогового телевізійного мовлення у певній зоні (області, групі областей) допускається лише після того, як технічне покриття цифрової багатоканальної телемережі в цій зоні охоплюватиме населенні пункти, де мешкають більше ніж 95% населення, а також за наявності статистичної інформації стосовно кількості користувачів аналогового телебачення в цих населених пунктах, які мають тюнери для прийому телепрограм багатоканальної телемережі;

3.2. рішення про відключення аналогового мовлення в певній зоні приймається Національною радою України з питань телебачення і радіомовлення лише за наявності висновку незалежного технічного дослідження, відповідно до якого не менше 95% населення відповідної зони мають доступ до програм цифрового телебачення (перебувають в зоні технічного покриття належної якості), а також статистичних даних, згідно з якими не менше 50% споживачів аналогового телебачення (домогосподарств) у відповідній зоні мають тюнери для прийому програм цифрового телебачення.

Обов'язковою умовою відключення є укладення договорів про умови відключення з мовниками, які володіють ліцензіями на ефірне аналогове мовлення у певному регіоні, які є чинними на момент відключення.

3.3. Незалежне технічне дослідження проводиться незалежними підприємствами, організаціями, що залучаються на підставі відкритого (міжнародного) тендеру в порядку, передбаченому законодавством про здійснення державних закупівель.

За наслідками проведеного технічного дослідження складається висновок про кількість населення відповідної зони (області, групи областей), які мають технічну можливість дивитись програми цифрового телебачення.

3.4. висновок про кількість населення відповідної зони (області, групи областей), які мають технічну можливість дивитись програми цифрового телебачення є відкритою інформацією, та публікується на веб-сайті Національної ради.

Б. ВИЗНАЧЕННЯ КРИТЕРІЇВ ЯКОСТІ ТЕЛЕСИГНАЛУ

3.5. встановити, що визначення якості прийому фіксованого телевізійного сигналу здійснюється на підставі базових стандартів (нормативні документи, у яких наводиться опис радіотехнологій) та основних загальних стандартів (нормативні документи, у яких визначаються характеристики обладнання радіотехнологій), визначених Планом використання радіочастотного ресурсу;

3.6. встановити, що у випадку відсутності затверджених у встановленому порядку базових та загальних стандартів радіотехнологій, що використовуються оператором багатоканальної телемережі, для оцінки критеріїв якості телевізійного сигналу використовуються міжнародні та європейські стандарти, зокрема Європейського інституту телекомунікаційних стандартів (ETSI), їх автентичні тексти;

- 3.7. встановити, що поточну оцінку якості телевізійного сигналу цифрового телебачення здійснюють уповноважені державою органи;
- 3.8. встановити, що за наслідками оцінки якості телесигналу уповноважений державою орган складає висновок, в якому мають зазначатись перелік населених пунктів, які перебувають в зоні прийняття телевізійного сигналу із належними критеріями якості (зоні впевненого прийому сигналу), а також дані про кількість населення, що мешкає у кожному з таких населених пунктів відповідно до інформації Державної служби статистики. На підставі цієї інформації встановлюється кількість та частка населення, яка має технічну можливість доступу до програм цифрового телебачення;

В. ВИЗНАЧЕННЯ ПІДСТАВ ВІДКЛЮЧЕННЯ АНАЛОГОВОГО СИГНАЛУ

- 3.9. внести зміни до Закону України «Про телебачення і радіомовлення» стосовно строку дії ліцензій на ефірне мовлення (аналогове телевізійне мовлення). Дія ліцензії припиняється достроково не менше як через 30 днів з дати прийняття Національною радою рішення про відключення аналогового мовлення у відповідній територіальній зоні (області, групі областей) та за наявності договору про умови відключення, укладеного з кожним мовником, який володіє чинними на момент відключення ліцензіями на ефірне мовлення;
- 3.10. визначити, що телерадіоорганізація може продовжувати аналогове мовлення після дати, визначеної у відповідному рішенні Національної ради, лише за наявності позитивного висновку УДЦР;
- 3.11. телерадіоорганізації, які мають діючі аналогові ліцензії, але не отримали цифрових ліцензій, повинні отримати від держави компенсацію;
- 3.12. компенсація може бути або у формі надання ТРО безумовного переважного права на отримання ліцензії на багатоканальне мовлення після створення додаткових ефірних багатоканальних телемереж у відповідних регіонах чи після звільнення місць в багатоканальних телемережах, які працюють на даний час, або в грошовій формі;
- 3.13. у випадку, якщо ліцензіат погодиться на грошову форму компенсації, її розмір розраховується за методикою, визначеної Кабінетом Міністрів України, та встановлюється рішенням суду, прийнятим за позовом Національної ради;

Г. ТАРИФИ ОПЕРАТОРА ЕФІРНОЇ БАГАТОКАНАЛЬНОЇ ТЕЛЕМЕРЕЖІ

- 3.14. тарифи за надання телерадіоорганізаціям телекомунікаційних послуг з розповсюдження їх програм в цифрових ефірних багатоканальних телемережах є предметом державного регулювання;
- 3.15. контроль за тарифами оператора багатоканальної телемережі здійснюють Антимонопольний комітет України та Національна комісія що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації в межах своїх повноважень;
- 3.16. граничні тарифи оператора ефірної багатоканальної телемережі для телерадіоорганізацій затверджуються рішенням Національної комісії що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації за наявності позитивного висновку Антимонопольного комітету України;
- 3.17. зміна тарифів оператора здійснюється на підставі заяви оператора, яка подається ним до Національної комісії що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації. Під час розгляду питання про затвердження зазначених тарифів Національна комісія звертається до АМК для оцінки їх обґрунтованості.

Висновок АМК про обґрунтованість тарифів оператора є відкритою інформацією, і розміщується на офіційному веб-сайті Національної комісії;

Д. ВВЕДЕННЯ В ДІЮ НОВИХ ЕФІРНИХ БАГАТОКАНАЛЬНИХ ТЕЛЕМЕРЕЖ – ліцензування оператора

- 3.18. встановити, що з метою надання компенсації телерадіоорганізаціям, ліцензії яких були припинені достроково, держава зобов'язується забезпечувати розробку, побудову та введення в експлуатацію додаткових ефірних багатоканальних телемереж (регіональних та загальнонаціональних);
- 3.19. встановити, що з метою створення передумов для регіонального та місцевого телевізійного мовлення, держава забезпечує створення регіональних ефірних багатоканальних телемереж в кожній області України;
- 3.20. встановити, що визначення оператора ефірних багатоканальних телемереж здійснюється на конкурсних засадах;
- 3.21. умови конкурсу мають визначати зобов'язання оператора багатоканальної мережі стосовно строків введення в експлуатацію багатоканальної телемережі;
- 3.22. встановити, що під час проведення конкурсу на визначення оператора багатоканальних телемереж переваги надаються учасникам конкурсу, які нададуть план побудови відповідної багатоканальної телемережі, а також докази наявності фінансових можливостей для такої побудови згідно плану.
Порядок ліцензування оператора багатоканальних телемереж визначається законом.
Затверджений органом ліцензування План побудови багатоканальної телемережі є додатком до ліцензії оператора.
- 3.23. встановити, що у випадку невиконання затвердженого плану побудови багатоканальної телемережі із затримкою більш ніж в шість місяців, ліцензія оператора багатоканальної телемережі анулюється, а орган ліцензування оголошує новий конкурс;

Е. ВВЕДЕННЯ В ДІЮ НОВИХ ЕФІРНИХ БАГАТОКАНАЛЬНИХ ТЕЛЕМЕРЕЖ – ліцензування мовників

- 3.24. Встановити, що ліцензії на мовлення в ефірних багатоканальних телемережах видаються на конкурсних засадах.
Безумовну перевагу на отримання ліцензій мають ті особи, які мали ліцензії на право здійснювати аналогове мовлення у відповідному регіоні, але ці ліцензії були достроково припинені в порядку, передбаченому цим Законом. Реалізація переважного права такими особами здійснюється шляхом видачі їм ліцензій на мовлення в ефірних багатоканальних телемережах на позаконкурсних засадах.
- 3.25. встановити обов'язок органа ліцензування надавати детальне мотивування кожному з прийнятих ним рішень щодо видачі або відмови у видачі ліцензій на мовлення або ліцензій оператора багатоканальної телемережі;

Є. СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В КАБЕЛЬНИХ БАГАТОКАНАЛЬНИХ ТЕЛЕМЕРЕЖАХ

- 3.26. встановити, що з метою забезпечення ефективного переходу України на цифрове телебачення, держава стимулює розвиток цифрових технологій в

багатоканальних телемережах всіх провайдерів програмної послуги, незалежно від використання ними радіочастотного ресурсу;

- 3.27. встановити, що перехід провайдерів програмної послуги на цифрові технології (цифрові стандарти телебачення) здійснюється шляхом переоформлення належних їм ліцензій провайдера програмної послуги в частині технології (стандарту розповсюдження) телерадіопрограм в кабельних багатоканальних телемережах.

Ж. УНІВЕРСАЛЬНА ПРОГРАМНА ПОСЛУГА

- 3.28. встановити, що під час перехідного періоду, до складу універсальної програмної послуги входять всі телевізійні програми Національної телекомпанії України (Національної суспільної телерадіокомпанії України), а також програми інших телерадіоорганізацій, які відповідно до чинних ліцензій на ефірне мовлення (телевізійне аналогове мовлення – рядок 38 Плану використання радіочастотного ресурсу України) здійснюють мовлення на території розташування відповідної багатоканальної телемережі.

вказані телевізійні програми автоматично виключаються із складу пакетів універсальної програмної послуги одночасно із завершенням строку дії відповідних ліцензій на мовлення (аналогове).

З. ПРИЙМАННЯ СИГНАЛУ НАСЕЛЕННЯМ / ТЕЛЕТЮНЕРИ

- 3.29. встановити, що телевізійний сигнал оператора багатоканальної мережі розповсюджується без додаткового шифрування;
- 3.30. встановити, що під час здійснення державних закупівель засобів приймання сигналів цифрового телерадіомовлення (телетюнерів), перевага надається національним виробникам за умови відповідності вказаних засобів приймання стандартам, технічним умовам, іншій технічній документації, яка встановлює вимоги до їх якості, та ціни, яка не відрізняється істотно від вартості іноземних аналогів, що прийняли участь у відповідній державній закупівлі.

Особливості порядку забезпечення громадян засобами приймання сигналів телерадіомовлення (телетюнерів) за кошти Державного бюджету України, включаючи особливості реалізації зазначених переваг для національних виробників, визначаються Кабінетом Міністрів України.

І. ІНФОРМУВАННЯ НАСЕЛЕННЯ ПРО ПЕРЕХІД НА ЦИФРОВЕ МОВЛЕННЯ

- 3.31. встановити, що інформація про перехід на цифрове мовлення відноситься до соціальної реклами;
- 3.32. визначити, що замовниками соціальної реклами є Національна рада, органи місцевого самоврядування та оператор багатоканальної телемережі;
- 3.33. зобов'язати ЗМІ, які фінансуються з державних бюджетів (телебачення, радіо, друковані ЗМІ), щотижня, в обсязі не менше 2% площі або часу, що виділені для реклами, розміщувати соціальну рекламу про перехід на цифрове мовлення.

Матеріали соціальної реклами повинні відповідати умовам щодо змісту та технічної якості, визначеним в законі.

Матеріали соціальної реклами про перехід на цифрове мовлення, погоджуються Національної ради.

- 3.34. Визначити, що Національна рада, її представники в регіонах, проводять відповідну роботу з розповсюджувачами зовнішньої реклами, виконавчими органами місцевих рад, що надають дозволи на розміщення зовнішньої реклами у відповідних регіонах щодо розміщення соціальної реклами про перехід на цифрове мовлення.
- 3.35. Органи місцевого самоврядування, виконавчі органи місцевих рад зобов'язані вживати заходів щодо інформування населення про перехід на цифрове телевізійне мовлення.